

Cegielski, Tadeusz

80 rocznica powstania Wielkiej Loży Narodowej Francuskiej (Grande Loge Nationale Française - GLNF) : spotkanie z publicznością w Metz 2 kwietnia 1993 roku

Ars Regia 2/2 (3), 127-128

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**80 ROCZNICA POWSTANIA
WIELKIEJ ŁOŻY NARODOWEJ FRANCUSKIEJ
(GRANDE LOGE NATIONALE FRANÇAISE – GLNF)**

Spotkanie z publicznością w Metz 2 kwietnia 1993 roku

Wielka Loża Narodowa Francuska, regularna obediencja uznana dziś przez 193 obediencje na całym świecie, powstała w 1913 roku w wyniku niezgody części członków Wielkiego Wschodu Francji (Grande Orient de France) na ideową ewolucję, jaka dokonała się w tej drugiej u schyłku wieku XIX. Odrzucając agnostyczną i antyklerykalną tradycję Wielkiego Wschodu twórcy GLNF wykorzystali równocześnie zmiany ustrojowe w Republice Francuskiej, zwieńczone w 1910 roku ostatecznym rozdziałem państwa od Kościoła – co umożliwiło neutralne postawy laickie, w miejsce antyklerykalnych. Nawiązując bezpośrednio do źródeł etyki wolnomularskiej, jakie stanowią *Konstytucje* Andersona z 1723 i 1738 roku, Wielka Loża Narodowa Francuska koncentruje się na zagadnieniach duchowych, wśród których idea wewnętrznego doskonalenia adeptów wybija się na plan pierwszy.

Do historycznych obszarów, w których z powodzeniem realizowane są ideały „sztuki królewskiej”, a zwłaszcza zasada porozumienia między ludźmi różnych narodowości i religii, należą dziś niewątpliwie Alzacja i Lotaryngia. Na przestrzeni kilku stuleci obie prowincje stanowiły kość niezgody pomiędzy Francją i Rzeszą, teren ścierania się politycznych i kulturalnych wpływów sąsiadujących ze sobą potencji; obie – co ważne nie tylko z polskiego punktu widzenia – przyjęły w XIX i XX stuleciu liczną emigrację z Polski. Prowincjonalna Wielka Loża Alzacji i Lotaryngii podlega zwierzchności Wielkiej Loży Narodowej Francuskiej. Młotek Najczcigodniejszego dzierży w niej Paul C i e r n i a k, znany również w Polsce dzięki wrześnieowej wizycie w Ciężeniu nad Wartą (por. „Ars Regia”, nr 1/2/: 1993, s. 140–142). On to był współorganizatorem otwartego spotkania w Metz (Lotaryngia), które odbyło się 2 kwietnia 1993 roku w salach miejscowego ratusza, a poświęcone zostało „wolnomularstwu duchowemu” („La Maçonnerie spirituelle”). Spotkanie zorganizowała Wielka Loża Narodowa Francuska, którą reprezentował wielki sekretarz obediencji i honorowy zastępca wielkiego mistrza, Yves T r e s t o u r n e l. Spotkanie Yves Trestournela z ponad czterystuosobowym gronem zainteresowanych problematyką „sztuki królewskiej” poprzedził wywiad wielkiego sekretarza udzielony niedzielnemu dodatkowi do „Républicain Lorrain” (z 28.03.1993 r.). W materiale prasowym znalazło się zdjęcie obranego pod koniec 1992 roku wielkim mistrzem GLNF Claude’a C h o r b o n n i a u d, w życiu światowym adwokata Sądu Apelacyjnego w Paryżu, a także fotografia wykonana we wrześniu

w Ciężeniu wraz z informacją na temat zbiorów masonskich Biblioteki Uniwersytetu Poznańskiego. Zestawienie to nie było przypadkowe.

Znaczną część swojej wypowiedzi wielki sekretarz GLNF poświęcił sprawom odbudowy łóż i „sztuki królewskiej” w krajach dawnego bloku radzieckiego, szczególnie w Polsce. Wielka Loża Narodowa Francuska – dodajmy tu od siebie – należała do tych obediencji zachodnich, które najwcześniej pospieszyły z pomocą odradzającej się polskiej masonerii regularnej i była pierwszą obediencją europejską, która uznała WLNP. Podkreślając znaczenie ruchu wolnomularskiego jako nośnika określonego zespołu wartości, w tym poszanowania dla porządku konstytucyjnego państwa, praktycznej tolerancji i szacunku dla ideowych przeciwników, Yves Trestournel przypomniał konstruktywną rolę, jaką masoneria odegrała w Hiszpanii i Portugalii w okresie odbudowy w tych państwach demokratycznego porządku.

Tadeusz Cegielski

TRZYLECIE ODRODZONEJ WIELKIEJ SYMBOLICZNEJ ŁOŻY WĘGIER (MAGYAROSZÁGI SZIMBOLIKUS NAGYPÁHOLY)

1989–1992

Z udziałem około 450 wolnomularzy, w tym reprezentantów 16 obediencji regularnych z całego świata, odbyła się w dniu 27 grudnia 1989 roku, w hotelu *Duna Interkontinental* w Budapeszcie uroczystość wniesienia światła do Wielkiej Symbolicznej Łoży Węgier (MSN). Zasluga przywrócenia „sztuki królewskiej” na Węgrzech przypadła w udziale głównie Wielkiej Łoży Austrii (Grosse Loge von Österreich), której wielki mistrz Franz Hausner przekazał symboliczny młotek cedrowy wielkiemu mistrzowi odrodzonej obediencji węgierskiej, Istvánowi Galambos. Tym samym 4 loże świętojańskie pracujące na terenie Węgier – „Arpad”, „Deak”, „Egyenloseg” i „Galilei” – przeszły pod suwerenną władzę MSN. W ich skład weszło wielu wolnomularzy z emigracji zachodniej, a także zamieszkujących sąsiednie kraje: Austrię, Słowację i Rumunię (Siedmiogród).

Wznowienie prac obediencji węgierskiej, powstałej w 1886 roku, nastąpiło po bez mała czterdziestoletniej przerwie i długich okresach represji wobec wolnomularzy – szczególnie w 1950 i po 1956 roku. Warto w tym miejscu odnotować, że po zakończeniu II wojny światowej i upadku prohitlerowskiego reżimu na Węgrzech, loże podległe Wielkiej Symbolicznej Łoży Węgier szybko odbudowały się, aby w 1949 roku osiągnąć stan 1500 członków zrzeszonych w 16 warsztatach. Zawiesiwszy działalność w roku następnym – w wyniku oskarżenia o wrogą, „agenturalną” działalność – wznowiły ją jeszcze za czasów komunistycznych, na przełomie 1988/89 roku.